

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	373
Land:	Rusland
Kilde:	Landinfo
Titel:	Respons- Tsjetsjenia-Rusland, Tsjetsjenske fremmedkrigere i Syria og Irak
Udgivet:	27. februar 2015
Optaget på baggrundsmaterialet:	11. maj 2015

Respons

Tsjetsjenia/Russland: Tsjetsjenske fremmedkrigere i Syria og Irak

- Hvordan reagerer tsjetsjenske myndigheter overfor personer som reiser fra Tsjetsjenia til Syria/Irak som fremmedkrigere?
- Hvordan er føderale russiske myndigheters holdning til personer som reiser fra Tsjetsjenia til Syria/Irak for å slutte seg til opprørere der?
- Hvordan er situasjonen for familiemedlemmer av tsjetsjenske fremmedkrigere i Tsjetsjenia?

Bakgrunn

Det totale antallet tsjetsjenere som kjemper i Syria og Irak, enten for IS eller andre opprørsgrupper, er anslått til et sted mellom 400 og 1700 (Vachagaev 2013; al-Shishani 2014; Kavkazkij-uzel 2014b).

Tsjetsjenerne utpeker seg som den nest største gruppen av fremmedkrigere (målt etter nasjonalitet/etnisitet) som har kjempet mot Assad-regimet i Syria. Deltagelsen er oppsiktsvekkende sett i lys av at tsjetsjenerne er et lite folkeslag (Kavkazkij-uzel 2014e; Souleimanov 2014).¹

Flere eksperter hevder at brorparten av de tsjetsjenske krigerne enten er fra den tsjetsjenske diasporaen i Europa², fra Pankisi-området nord i Georgia eller er tsjetsjenere som har studert i Midtøsten. Gruppen tsjetsjenere som kommer rett fra Tsjetsjenia, antas å være ganske liten (Souleimanov 2013; al-Shishani 2014). Analytikeren Mairbek Vachagaev mener på sin side at

¹ Det bor ca. 1, 2 millioner innbyggere i Tsjetsjenia. I tillegg bor det en del titusener tsjetsjenere i Vest-Europa som flyktet hovedsakelig i forbindelse med den andre tsjetsjenske krigen (1999-2002). I Kasakhstan, Tyrkia, Jordan, Syria og Egypt bor det også tsjetsjenere. (Wikipedia a). Tsjetsjenerne i Midtøsten kom på 1800-tallet og er integrert og har statsborgerskap i de respektive landene.

² At det rekrutteres tsjetsjenere fra Europa som fremmedkrigere, understøttes av rapporteringer om at tsjetsjenere har blitt pågrepet i europeiske land som følge av planlagt eller gjennomført kriging i Midtøsten eller organisering av dette. I august 2014 ble ni tsjetsjenere arrestert i Østerrike som følge av planlagt krigsdeltagelse i Midtøsten (Kavkazkij-uzel 2014e). I februar 2015 ble seks tsjetsjenere i Frankrike arrestert som følge av at de skal ha organisert rekruttering av krigere til Midtøsten (Kavkazkij-uzel 2015).

antallet tsjetsjenere som reiser direkte fra Tsjetsjenia til Midtøsten, har steget og at antallet frivillige tsjetsjenere fra Europa har minsket (Vachagaev 2014b). Den tsjetsjenske presidenten, Ramzan Kadyrov, har for øvrig også innrømmet at det har reist tsjetsjenere, både fra Tsjetsjenia og Europa, for å krige i Midtøsten (Kavkazkij-uzel 2014e).

Det antas at en del krigere fra Nord-Kaukasus tilhører gruppen Jaish al-Muhajireen wal Ansar, som betraktes som den syriske grenen av det kaukasiske emiratet. Gruppen ble tidligere ledet av Umar al-Shishani³ (Tarkhan Batirashvili) (etnisk tsjetsjener/kist⁴ fra Georgias Pankisi-region). Han erklærte troskap til IS på vegne av hele gruppen. Dette førte til splittelse og han fikk ikke med seg alle. De som nektet å bli en del av IS fortsatte under samme navn (Paraszcuk 2014b; Paraszcuk 2014c; Wikipedia c).⁵

Etter det Landinfo forstår har det reist fremmedkrigere til Syria og Irak også fra andre delrepublikker i Nord-Kaukasus. Dette skal ha pågått siden slutten av 2012 (Paraszcuk 2014a; Souleimanov 2014). Ifølge den føderale sikkerhetstjenesten (FSB) i Kabardino-Balkaria skal det befinne seg 80 personer fra denne delrepublikken i Syria. Det skal ha blitt åpnet straffesak mot 28 av disse, og flere skal ha blitt rapportert drept (Paraszcuk 2015). I 2013 befant det seg ifølge FSB rundt 200 personer fra Dagestan i Syria (Souleimanov 2013). Det er også rapportert om fremmedkrigere fra Ingusjetia i Syria, men færre enn det som er rapportert fra de andre delrepublikkene i Nord-Kaukasus (Kavkazkij-uzel 2014a). Memorial (2014) mener at nedgangen i antall skadde og drepte i Nord-Kaukasus de senere år, blant annet er forbundet med at radikale islamister har reist til Syria.⁶

FSB uttalte i oktober 2013 at det befant seg totalt rundt 500 statsborgere fra Russland i Syria (Memorial 2014). Dette tallet er trolig høyere nå. Det skal også befinne seg krigere fra andre tidligere Sovjetrepublikker i Syria og Irak, særlig fra Tadsjikistan, Usbekistan og Kasakhstan, men også noen fra Aserbajdsjan (Souleimanov 2013; Vachagaev 2014b; Kavkazkij-uzel 2014e).

Reaksjoner fra tsjetsjenske myndigheter/føderale myndigheter overfor personer som reiser fra Tsjetsjenia til Syria/Irak som fremmedkrigere

Den russiske straffeloven § 208.2 ble endret i november 2013. Det ble lagt til en lovbestemmelse om strafferettslig ansvarliggjøring av deltagelse i paramilitære grupper på et annet lands territorium hvis aktivitet strider mot Russlands interesser. Strafferammen er fengsel i fem til ti år (Straffeloven 1996).

Lovbestemmelsen har blitt benyttet i flere saker der fremmedkrigere har returnert til Russland fra Midtøsten. Den har også blitt benyttet overfor fremmedkrigere *in absentia*, det vil si

³ al-Shishani betyr «tsjetsjeneren» på arabisk. Shishani-navnet brukes av en rekke krigere i Syria og Irak og blir ofte brukt som et såkalt *nom de guerre*, dvs. at de har et annet navn i virkeligheten.

⁴ Etniske kistere stammer opprinnelig fra sørlige deler av Tsjetsjenia. De utvandret til området Pankisi i nordlige deler av Georgia på 1800-tallet. Kulturelt og språklig er de nært beslektet med folkegrupper innen Nakh-familien, slik som tsjetsjenere og ingusjere (Wikipedia b).

⁵ For mer informasjon om hvem fremmedkrigerne fra Tsjetsjenia og Nord-Kaukasus i Syria/Irak er, samt hvilke grupper de tilhører, se Paraszcuk 2014c.

⁶ Flere opprørsledere i Nord-Kaukasus (Dagestan, Tsjetsjenia og trolig også Ingusjetia), som tidligere hadde gitt sin troskap mot ledelsen i det kaukasiske emiratet, har vinteren 2014/15 trukket denne tilbake og erklært sin troskap til lederen i IS, Abu Bakr al-Baghdadi (Vachagaev 2015; Kavkazkij-uzel 2014f).

personer som ikke har returnert til Russland, men hvor myndighetene mener at de har tilstrekkelig mistanke om at vedkommende befinner seg i Syria eller Irak som fremmedkriger.

I Tsjetsjenia ble en innbygger ved navn Said Mazajev den 10. november 2014 dømt til to års fengselsstraff etter straffeloven § 208.2. Mazajev ble dømt for å ha kjempet sammen med krigere i Syria.⁷ Dette var den andre saken der en borger av Tsjetsjenia ble dømt for krigsaktivitet i Midtøsten. I oktober 2014 ble en person ved navn Rustam Kerimov dømt til tre år i fengsel, hvorav ett år ubetinget, for å ha deltatt i væpnet aktivitet for opprørsgrupper i Syria (Paraszczyk 2014b; Kavkazkij-uzel 2014b; Kavkazkij-uzel 2014d). Det ble i oktober 2014 opprettet straffesak mot en innbygger i Tsjetsjenia, Sjamil Gazaliev, som myndighetene mener befinner seg i Syria og deltar i krigføring på opprørsgruppens side (Kavkazkij-uzel 2014c). Likeledes ble det i januar 2014 opprettet straffesak etter § 208.2 mot en annen tsjetsjener, Sjahid Temirbulatov, som tsjetsjenske myndigheter hevder har kriget for opprørsgrupper i Syria siden juli 2013 (Vachagaev 2014a). Det har også blitt opprettet straffesaker og gjennomført straffeprosesser i andre delrepublikker i Nord-Kaukasus for samme type forhold.

Ifølge kilder Landinfo har intervjuet, er det vanskelig å finne ut om det virkelig stemmer at disse personene har vært i Syria og rent faktisk har brukt våpen (redaktør for Kavkazkij-uzel, intervju november 2014; journalist, intervju november 2014; Memorial, intervju november 2014). På spørsmål om myndighetene ville bruke anklager om krigsaktivitet i Syria som grunn for å pågripe og straffeforfølge personer for opprørsaktivitet i Tsjetsjenia, mente redaktøren for den russiske nettavisen Kavkazkij-uzel at det er vanskelig å mene noe om dette som følge av at man ikke kjenner til hvilke fakta og bevis domstolen har i den enkelte sak.

Situasjonen for familiemedlemmer til personer fra Tsjetsjenia som har reist til Syria/Irak som fremmedkrigere

Landinfo har intervjuet tre kilder om dette temaet. Kildene er representanter for HRC Memorial i Moskva, redaktøren for den russiske nettavisen Kavkazkij-uzel og en journalist av tsjetsjensk opprinnelse, som av sikkerhetsmessige hensyn ønsker å være anonym. Alle tre kildene er etter Landinfos vurdering godt oppdaterte om situasjonen i Nord-Kaukasus og i Tsjetsjenia. Den tsjetsjenske journalisten holder tett kontakt med Tsjetsjenia og reiser dit med jevne mellomrom.

De ovennevnte kildene har ikke hørt om alvorlige reaksjoner eller hendelser mot familiemedlemmer av fremmedkrigere (Memorial, intervju november 2014; redaktør for Kavkazkij-uzel, intervju november 2014; journalist, intervju november 2014). Redaktøren for nettavisen Kavkazkij-uzel mente det er sannsynlig at familiemedlemmer står på liste over personer det holdes et øye med, at de oppsøkes av myndighetene og blir stilt spørsmål, men har ikke hørt om mer alvorlige forhold. Memorial opplyste at de ikke har fått noen klager fra familier i Tsjetsjenia, men har fått klager fra Dagestan. Det ble blant annet vist til at ektefellen til en fremmedkriger fra Dagestan skal ha blitt satt på en liste over personer som er i søkelyset.

⁷ Saken ble anket til høyesterett i Tsjetsjenia der saken ble behandlet 10. februar 2015. Tsjetsjensk høyesterett omgjorde dommen fra to år til åtte måneder. Høyesterett anså blant annet som formildende at Mazajev frivillig overga seg til myndighetene (Ibragimov & Petrov 2014).

På spørsmål om familiene til fremmedkrigere i Syria og Irak blir behandlet på samme måte som familiene til opprørere som befinner seg i Tsjetsjenia, svarer redaktøren for Kavkazkij-uzel og den tsjetsjenske journalisten at det er deres inntrykk at familiene til fremmedkrigerne blir behandlet på en mildere måte enn familiene til opprørere i Tsjetsjenia. Det kan være flere årsaker til dette. Redaktøren av Kavkazkij-uzel var av den oppfatning at dersom man utsetter familier til fremmedkrigere for alvorlige reaksjoner, vil dette kunne medføre at fremmedkrigeren kommer tilbake til Tsjetsjenia for å ta hevn. Dette er lite ønskelig fra myndighetenes side. Redaktøren ga imidlertid uttrykk for at det er uvisst om myndighetene i det hele tatt bruker denne type logikk.

Det er Landinfos vurdering at årsaken til at familier til fremmedkrigere trolig er mindre utsatt for alvorlige reaksjoner enn familier til krigere som befinner seg i Tsjetsjenia, også har sammenheng med at fremmedkrigerne ikke kjemper mot sittende tsjetsjenske myndigheter, men mot en annen stat. Tsjetsjenske myndigheter er trolig mer interessert i å bekjempe væpnet motstand på eget territorium. Dessuten er informasjonen som familier til fremmedkrigere innehar av mindre nytte for tsjetsjenske myndigheter enn informasjon fra familier til opprørere som befinner seg i Tsjetsjenia.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegørelser for et tema, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor korte frister og inneholder gjerne lite bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Ibragimov, M. & Petrov, N. (2014, 21. februar). Resident of Groznyj Said Mazhakev released after consideration of his case. *Kavkazkij-uzel*. Tilgjengelig fra <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30895/> [lastet ned 23. februar 2015]
- Kavkazkij-uzel (2014a, 5. april). Three Ingush residents are suspected of fighting for Syrian militants. *Kavkazkij-uzel*. Tilgjengelig fra <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/27764/> [lastet ned 17. februar 2015]
- Kavkazkij-uzel (2014b, 2. oktober). Groznyj resident sentenced to three years for involvement in hostilities in Syria. *Kavkazkij-uzel*. Tilgjengelig fra <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29512/> [lastet ned 17. februar 2015]
- Kavkazkij-uzel (2014c, 18. oktober). Resident of Chechnya, Shamil Gazaliev suspected of involvement in the war in Syria. *Kavkazkij-uzel*. Tilgjengelig fra <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29673/> [lastet ned 17. februar 2015]

Respons Tsjetsjenia/Russland: Tsjetsjenske fremmedkrigere i Syria og Irak

- Kavkazkij-uzel (2014d, 11. november). Groznyj resident sentenced to two years in prison on charges of involvement in the Syrian war. *Kavkazkij-uzel*. Tilgjengelig fra <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29905/> [lastet ned 17. februar 2015]
- Kavkazkij-uzel (2014e, 27. november). Caucasians in the ranks of IS (ISIL). *Kavkazkij-uzel*. Tilgjengelig fra <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30056/> [lastet ned 17. februar 2015]
- Kavkazkij-uzel (2014f, 28. november). Russian political experts: oath sworn by “Imarat Kavkaz” militants to leader of “Islamic state” will not affect the situation in Northern Caucasus. *Kavkazkij-uzel*. Tilgjengelig fra <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30068/> [lastet ned 17. februar 2015]
- Kavkazkij-uzel (2015, 13. februar). Six natives of Chechnya arrested in France on terrorism charges, le Figaro reports. *Kavkazkij-uzel*. Tilgjengelig fra <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30812/> [lastet ned 17. februar 2015]
- Memorial (2014, 21. juli). *Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников. Весна 2014 г [Situasjonen i den nord-kaukasiske konfliktsonen: en vurdering av menneskerettighetsaktivister. Våren 2014]*. Moskva: Memorial. Tilgjengelig via Kavkazkij-uzel <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/246161/> [lastet ned 17. februar 2015]
- Paraszczuk, J. (2014a, 29. oktober). Russian fears of IS grows, amid arrests of migrant workers in Moscow. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra <http://www.rferl.org/content/islamic-state-russia-fears-migrant-workers/26664212.html> [lastet ned 16. februar 2014]
- Paraszczuk, J. (2014b, 4. desember). Chechen man convicted of fighting in Syria should be acquitted, relatives say. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra <http://www.rferl.org/content/chechnya-fighter-syria-jailed/26725369.html> [lastet ned 17. februar 2015]
- Paraszczuk, J. (2014c, 22. februar). Syria: a brief guide to Chechens and North Caucasian factions. *EA World View*. Tilgjengelig fra <http://eaworldview.com/2014/02/syria-brief-guide-chechen-north-caucasian-factions-syria/> [lastet ned 18. februar 2015]
- Paraszczuk, J. (2015, 12. februar). FSB: Nine militants from Kabardino-Balkaria have died fighting in Syria. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra <http://www.rferl.org/content/islamic-state-kabardino-balkaria-killed-syria/26845316.html> [lastet ned 16. februar 2015]
- Al-Shishani, M.B. (2014, 7. februar). Islamist North Caucasus rebels training a new generation of fighters in Syria. *Terrorism Monitor* 12 (3). Tilgjengelig fra http://www.jamestown.org/regions/middleeast/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=41927&tx_ttnews%5BbackPid%5D=676&cHash=8686348fbd8bde31578fdc93bace9315 [lastet ned 13. februar 2015]
- Souleimanov, E. (2013, 27. august). North Caucasian fighters join Syrian civil war. *CACI Analyst* 08 (21). Tilgjengelig fra <http://www.cacianalyst.org/publications/analytical-articles/item/12794-north-caucasian-fighters-join-syrian-civil-war.html> [lastet ned 10. april 2014]
- Souleimanov (2014). Globalizing jihad? North Caucasians in the Syrian civil war. *Middle East policy council, Volume XXI, Number 3*. Tilgjengelig fra <http://www.mepc.org/journal/middle-east-policy-archives/globalizing-jihad-north-caucasians-syrian-civil-war?print> [lastet ned 18. februar 2015]
- [Straffeloven] (1996). *УГОЛОВНЫЙ КОДЕКС [Criminal Code]*. Tilgjengelig fra Garant.ru <http://base.garant.ru/10108000/> [lastet ned 7. januar 2015]
- Vachagaev, M. (2013, 9. januar). The North Caucasus in 2014: The year in review. *Jamestown Foundation*. Tilgjengelig fra http://www.jamestown.org/programs/edm/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=43384&cHash=72c51f3906b6c500816a008bf8814516 [lastet ned 13. februar 2015]
- Vachagaev, M. (2014a, 13. mars). Russia arrests several North Caucasian «Syrians». *Jamestown Foundation*. Tilgjengelig fra http://www.jamestown.org/programs/nc/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=42090&tx_ttnews%5BbackPid%5D=75 [lastet ned 18. februar 2015]

- Vachagaev, M. (2014b, 4. september). Recruits from Chechnya and Central Asia bolster ranks of Islamic State. *Jamestown Foundation*. Tilgjengelig fra http://www.jamestown.org/programs/edm/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=42785&cHash=dc21c0a5cb34b0fa58a24b1c6e10941a [lastet ned 16. februar 2015]
- Vachagaev, M. (2015, 13. februar). Caucasus Emirate and Islamic State split slows militant activities in North Caucasus. *Jamestown Foundation*. Tilgjengelig fra http://www.jamestown.org/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=43542&tx_ttnews%5BbackPid%5D=7&cHash=817653426dd1c50e08a874b89567939a [lastet ned 17. februar 2015]
- Wikipedia a. *Chechen diaspora* (sist endret 29. januar 2015). Tilgjengelig fra http://en.wikipedia.org/wiki/Chechen_diaspora#cite_note-4 [lastet ned 26. februar]
- Wikipedia b. *Kist people* (sist endret 28. november 2014). Tilgjengelig fra http://en.wikipedia.org/wiki/Kist_people [lastet ned 18. februar 2015]
- Wikipedia c. *Jaish al-Muhajireen wal-Ansar* (sist endret 15. januar 2015). Tilgjengelig fra http://en.wikipedia.org/wiki/Jaish_al-Muhajireen_wal-Ansar [lastet ned 27. februar 2015]

Muntlige kilder

- Journalist. Møte i Moskva november 2014.
- Kavkazkij-uzel ved redaktør. Møte i Moskva november 2014.
- Memorial. Møte i Moskva november 2014.

© Landinfo 2015

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.